

Arvet efter Rune

Av Staffan Melin (text)

Att ansvara för världens starkaste björn kräver sin man. Eller rättare sagt två.

I en än så länge sparsamt inredd lokal i Löddeköpinge sitter Dan och Ola Andréasson och förvaltar arvet efter sin far, serieskaparen Rune Andréasson.

-- Bamse är ett av Sveriges mest kända varumärken, säger Ola Andréasson.

-- Enligt en undersökning av Finanstidningen är Bamse en av Sveriges största opinionsbildare. Vi påverkar Sveriges yngsta konsumenter och det är ett stort ansvar.

Många har genom åren kallat Bamse för vänstervriden, både som en komplimang och som en anklagelse.

-- Bamse är humanist, och humanist kan man alltid vara. Frågar du barn hur en vuxen ska vara, så svarar de "snäll". Och Bamse är snäll och rättvis, säger Ola Andréasson.

Skulle Bamse kunna protestera mot Irak-kriget?

-- I princip. Han har protesterat mot valjakt, säger Ola Andréasson.

Hans bror tillägger att Bamse även tagit ställning mot atombombsprov.

-- Och det ska han fortsätta att göra. Ibland får han frågor om hur han skulle ha röstat i EU-valet.

-- Men det står han över. Det är för smått för Bamse. Om man ska vara alla tillags blir man slätstruken. Men Bamse står för saker. Det är därför han blivit stor, säger Dan Andréasson.

"Varumärket Bamse hjälper till att sälja saker. Men för de flesta människor är han främst en tidning. Den görs på licens av det stora medieföretaget Egmont Kärnan som även tar fram spel, böcker och pussel med Bamsefigurerna. Egmont står därmed för 78 procent av omsättningen hos Bamseförlaget, som i sin tur ägs av familjen Andréasson.

På Egmonts redaktion i Malmö framställs en Bamsetidning var tredje vecka. Dan och Ola Andréasson håller dock varken i ritstift eller skrivpenna.

-- Jag hade en etta i teckning när jag gick i fyran. Men skrivit har jag gjort en hel del, även i form av manus till tidningen, säger Dan Andréasson.

Manusförfattandet och tecknandet sköts i stället av frilansare i Sverige, Spanien och Finland. Men det finns fortfarande gamla Rune Andréasson-historier kvar. Han trodde att han precis som andra i sin släkt skulle dö tämligen ung. Därför arbetade han i flera år med manus som skulle ges ut först efter hans död. Sammanlagt blev det 737 sidor. Dessa får Egmont inte göra några ändringar i.

Bamsetidningen är fortfarande unik i och med att den inte innehåller någon reklam.

-- Om ett barn betalar för en tidning ska de också få etthundra procent Bamse, säger Ola Andréasson.

-- Tidningen är navet. Det är den som människorna kommunicerar med, säger Dan Andréasson.

Båda bröderna är drygt fyrtio år gamla. Precis som Bamse.

-- Vi är uppväxta med Bamse, det har kommit med bröstmjölken. Bamse är en familjemedlem.

Märkbart vana vid att arbeta tillsammans, fyller Dan och Ola Andréasson i varandras meningar och resonemang. Som unga hjälpte de till med pappersarbetet kring tidningen, tog emot prenumerationsinbetalningar, hjälpte till med tävlingssvar och satt med på pappans möten. Eftersom de numera bor i Kävlinge och behövde mer plats, valde de att flytta kontor och lager från det gamla föräldrahemmet i Viken till ett hus i industriområdet bakom Center Syd..

-- Vi diskuterar fortfarande hela familjen. Bamse är en familjeangelägenhet för inte bara Dan och mig utan även för vår mor Majvor. Hon är den som bäst vet hur Rune reagerade på olika saker, säger Ola Andréasson

I affärerna säljs varje år allt från tidningar till tandkräm med Bamse till ett sammanlagt värde av 150 miljoner kronor. Och många vill dra nytta av björnens goda rykte: till Bamseförlaget kommer dagligen förslag på nya sammanhang där olika företag vill att björnen ska medverka.

-- Det kan handla om allt från att handmåla Bamse på lerkrukor till oljetransporter. Men Bamse ska passa på produkten, säger Ola Andréasson.

-- Vi skulle kunna spy ut massor av saker, men då kommer man en dag att känna att Bamse inte längre är Bamse, säger Dan Andréasson.

En liten lastbil stannar utanför dörren och föraren ringer på. Det är de nya ryggsäckarna som kommit. De hamnar i lagret där provexemplar av de olika produkter som bär Bamses namn eller utseende hamnar.

För att inte Bamses själ ska gå förlorad står det i licenskontrakten att allt ska godkännas innan det släpps ut på marknaden. Ibland blir det dock inte alltid som familjen Andréasson tänkt sig. En tidigare granne som ägde två Clock-butiker frågade han om han kunde få använda sig av Bamse. Clock var då det svenska alternativet till amerikanska McDonalds. Men snart kom hela Clock-kedjan in i bilden och Rune Andréasson fick ta emot en del kritik för att han stödde en hamburgarkedja.

-- Det var väl ett av våra misstag. Men för oss handlade det om det lilla svenska företaget mot det stora amerikanska, säger Dan Andréasson.

En ökad konkurrens från video, datorspel och DVD har lett till ett kraftigt minskat serieläsande i Sverige. Bamse verkar dock stå emot tidens nya vanor.

-- Vi har klarat oss väldigt bra, både vi och Kalle Anka. Tidningens upplaga är runt 150 000 exemplar, säger Ola Andréasson.

Nya tider för dock med sig nya konsumtionsmönster.

-- Först vände sig Bamse till barn som var tillräckligt gamla för att själva välja tidningen. Men nu är det föräldrarna som för in det i barnens liv.

I och med det har åldern på de yngsta läsarna sjunkit till 3-4 år. Samtidigt finns de äldre kvar.

-- Vi har planer på att ge ut något som innehåller mer äventyr för de äldre läsarna. Det är svårt att ge ut en tidning som ska passa både 3- och 12-åringar. Så vi ska använda Bamses barn för att berätta historier för de minsta. Och ge ut äventyr för de äldre. Men inte i serietidningsform utan som album eller kanske pocket.

I våras åkte de två bröderna till Shanghai i Kina.

-- I Sverige är Bamse så pass känd som han kan bli. Vi får nog titta oss om efter nya marknader, och då är Kina intressant, säger Ola Andréasson.

-- I och med landets ettbarnspolitik så skämmer far- och morföräldrarna bort sina barn.

Hur kommer Bamse att leva vidare när ni går i pension?

-- Vi hoppas att våra barn tar över en dag. Men det vet man ju inte, säger Ola Andréasson.

-- Dan har två barn och jag har tre, så förhoppningsvis finns det någon som vill ta över våra stolar när det är dags.

Sidoartikel: Rune Andréasson

Rune Andréasson föddes 1925 i Göteborg och blev tidigt inspirerad av Disneys tecknade filmer.

Som 16-åring tecknade han en saga i veckotidningen Allers. 1944 publicerade de serien om björnen Brum som senare även gick i Göteborgsposten.

I slutet av 40-talet skapade Rune Andréasson serien om Lille Rikard och hans katt. Den började publiceras 1951 i Aftonbladet, men gick även i flera andra tidningar, bland annat Göteborgsposten, som dock stoppade den av politiska skäl.

Avsnittet utspelades sig nämligen i en latinamerikansk bananrepublik och skurkarna var anställda på det multinationella företaget United Fruits. Berättelsen påminde alltför mycket om vad som då hände i Vietnam.

1950 publicerades den första historien om ytterligare en björn, Teddy. Liksom Bamse hade han två kompisar i form av en sköldpadda och en kanin.

Den stöddige leksakselefanten Pellefant såg omvärlden ljus 1954, och fick 1965 en egen tidning.

Parallellt med dessa serier hade Rune Andréasson arbetat med tecknad film. I början av 1960-talet tyckte han dock att det behövdes en ny figur, och fröet till Bamse såddes.

Den första skissen på världens starkaste björn är från september 1962. Nu hade Rune Andréasson också lärt sig att karaktärerna runt omkring huvudpersonen var viktiga.

Idén till Bamse-samhället kom efter ett besök på Sicilien 1964.

-- Många präster läser Bamse och ser samhället som ett kristet ursamhälle. Andra tolkar fredssymbolen, som ofta är med i Bamse, som ett brutet kors och att det därför skulle stå för antikrist, säger Ola Andréasson.

Bamse debuterade 1966 i Allers och kom ut i en egen tidning 1973.

Från och med 1976 gjordes serieteckningarna av spanjoren Francisco Tora och i och med att nummer 200 av tidningen kom ut 1990, lämnade Rune Andréasson över hela tidningen till Serieförlaget, som sedan slogs ihop med Kärnan och blev Egmont Kärnan.

Han avled i december 1999.

-- Rune var både Lille Skutt, Skalman och Bamse på samma gång. Som barn var Rune liten men väldigt snabb. Han var intresserad av astronomi och annan vetenskap precis som Skalman, och som alla andra barn ville han vara stark som Bamse, säger Ola Andréasson.